

המכללה לחינוך
לטכנולוגיה ולאמנויות

החינוך וסביבו

שנתון המכללה מ"ג
תשפ"א-2021

החינוך וסביבו

כרך מ"ג, תשפ"א-2021

ISSN: 0792-223X

עורך ראשי: פרופ' נמרוד אלוני

עורכת: ד"ר אסתי אדיבי-שושן

הוועדה המייעצת: פרופ' נמרוד אלוני, ד"ר רינת ארביב אלישיב,
פרופ' סמדר דוניצה-שמידט, פרופ' עמוס דרייפוס,
פרופ' חגית הלפרין, פרופ' יהודית וינברגר, פרופ' שי פרוגל

המייסד והעורך הראשון: מרדכי סגל ז"ל

עריכת לשון: רעות יששכר-טרכטמן

מרכזת המערכת: יעל אוחיון

עורכת התקצירים באנגלית: טובה שני

עימוד: אירית נחום

עיצוב העטיפה: יהודית בר-נתן

הדפסה: דפוס חן

הוצאת מכללת סמינר הקיבוצים, 2021

נדפס בישראל

תוכן העניינים

5	המשתתפים בגליון
	חינוך והוראה
9	מהו חינוך לעומק ולשם מה נחוצים מדעי הרוח? אילון אידלשטיין
27	הקדמות לכל דיון בסוגיית הוראת נושאים שנויים במחלוקת ערן גוסקוב
53	הוראת המקרא: תרבות במקום דת מורן גאם הכהן ושי פרוגל
77	חינוך ביקורתי לאומנות בראי הפמיניזם: ערעור על הקנון המסורתי בלימוד יצירות מופת הדרה שפלן קצב
103	יציאת מצרים, כוס יין לקידוש, סבתא ושואה: ילדים צעירים עושים היסטוריה חן פינץ
129	מיפוי של קורס אקדמי בין-לאומי ופיתוח זהות מקצועית של מתכשרים להוראה סיגל חן ודולי לוי
	תרבות וחברה
161	מיתולוגיה השוואתית: סיפור המבול וחילופי דורות האלים מעין מזור
181	"השואה מקועקעת על הזרוע הקולקטיבית שלנו": על שואה ומזרחים – בין תשוקה להתנגדות הדס שבת נדיר

205	”בית שימושים של אנשים זרים“: עוזרות בית רוסיות – עולות חדשות או עובדות זרות – וייצוגיהן בספרות העברית מימי חסקין ודינה חרובי
237	קהילה מעורבת כהתארגנות חברתית-פוליטית חדשה כרמית פוקס-אברבאנל
	מסות
265	ההבניה החברתית של אמון, ועלייתן של תעסוקות חדשות: רפלקסיה על ענייני מזון וקורונה ליאורה גביעון
281	עקדת יצחק גרסת המאה העשרים ואחת: על הקרסת מערכות הטבע והתרבות והפקרת הדורות הבאים לניוון וחורבן נמרוד אלוני
iii	תקצירים באנגלית

המשתתפים בגיליון

ד"ר אילון אידלשטיין, החוג למקרא ותרבות ישראל, מכללת סמינר הקיבוצים. החוג
למחשבת ישראל, אוניברסיטת בר אילן
Ayalon.Eidelstein@smkb.ac.il

פרופ' נמרוד אלוני, ראש המכון לחינוך מתקדם וקתדרת אונסקו לחינוך הומניסטי
במכללת סמינר הקיבוצים
Nimrod.Aloni@smkb.ac.il

ד"ר מורן גאם הכהן, ראש החוג למקרא ותרבות ישראל, מכללת סמינר הקיבוצים.
אשת חינוך, מרצה ומדריכה פדגוגית להוראת מקרא
Moran.GamHacohen@smkb.ac.il

פרופ' ליאורה גביעון, סוציולוגית. מחקריה האיכותניים עוסקים בהבניה של יחסים
חברתיים סביב העיסוק במזון, בכינון מערכות ידע חברתיות וקוגניטיביות סביב
מזון וגיבוש זהויות חברתיות לסוגיהן באמצעות מזון. מחקריה בתחום הסוציולוגיה
של הגוף עוסקים בייצוג גוף פרופסיונלי המגלם בתוכו ידע גוף צבור
Liora.Gvion@smkb.ac.il

ד"ר ערן גוסקוב, פילוסופיה של החינוך, מכללת לוינסקי לחינוך
Eran.Gusacov@levinsky.ac.il

ד"ר סיגל חן, פיתוח תוכניות לימודים, הערכה ומדידה. מרצה במכללת סמינר
הקיבוצים ובמכללת לוינסקי לחינוך. רכזת הפיתוח המקצועי למגזר הערבי
במכללת לוינסקי לחינוך
SigalChen1@gmail.com

ד"ר מימי חסקין, חוקרת ספרות. מרצה בחוג לספרות במכללת סמינר הקיבוצים,
ושימשה ראש החוג בשנים 2012-2018
Mimi.Haskin@smkb.ac.il

ד"ר דינה חרובי, עוסקת בתחומי ספרות, מגדר וחינוך. מרצה בחוג לספרות במכללת
סמינר הקיבוצים ובחוג לשפה וספרות צרפתית באוניברסיטת תל אביב
DinaHaruvi1@gmail.com

ד"ר דולי לוי, ראש החוג ללשון עברית, מרצה בכירה בתחום תחביר ורטוריקה של
העברית החדשה ובתחום חינוך, הגירה ורכישת שפה נוספת, מכללת לוינסקי
לחינוך
Doly.levi@levinsky.ac.il

ד"ר מעין מזור, ראש החוג להיסטוריה במכללת סמינר הקיבוצים. מלמד את תרבויות יוון ורומא העתיקות ומורה ללטינית. ספרו **מבוא קצר לרומא מיסודה ועד סוף תקופת הרפובליקה** עתיד להתפרסם בקרוב בהוצאת כרמל
Maayan.Mazor@gmail.com

ד"ר כרמית פוקס־אברבנאל, מרצה למדע המדינה, פסיכולוגיה וחינוך. מכשירת מורים להוראת מדעי החברה ואזרחות. מלמדת בפקולטה לרוח וחברה במכללת סמינר הקיבוצים. ראש המסלול העל־יסודי במכללה האקדמית בית ברל
Carmit68@gmail.com

ד"ר חן פינץ, הכשרת מורי מקרא, מכללת סמינר הקיבוצים
Henn.Fintz@gmail.com

פרופ' שי פרוגל, החוג לפילוסופיה, מכללת סמינר הקיבוצים, אוניברסיטת תל אביב ומכון תל אביב לפסיכואנליזה בת זמננו
Shai.Frogel@smkb.ac.il

ד"ר הדס שבת נדיר, ראשת החוג לספרות בסמינר הקיבוצים. מייסדת ומרכזת התכנית ללימודי תרבות ערבית־יהודית באוניברסיטת בן־גוריון בנגב
Hadas.Sbn@gmail.com

ד"ר הדרה שפלן קצב, חוקרת את הצומת המחבר בין אומנות, מגדר ופסיכואנליזה, חלוצה במחקר על הקשר בין אומנות ואימהות בישראל. מרצה במחלקה לאומנות במכללת סמינר הקיבוצים (ראש המחלקה לשעבר) ובבית הספר לעיצוב וחדשנות במסלול האקדמי של המכללה למנהל. ספרה **א(י)מניות: אמהות מביאות אמנות לעולם** יצא ב־2020 בהוצאת גמא
Hadara.Sch@gmail.com